

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 15. januar 2021

Sag BS-31576/2019-VLR
(8. afdeling)

L
(advokat Jacob Fenger)

mod

K
(advokat Christina Ruby Hansen, beskikket)

Retten i Herning har den 5. juli 2019 afsagt dom i 1. instans (sag BS-34161/2018-HER).

Landsdommerne Henrik Bjørnager Nielsen, Torben Geneser og Flemming Krog Bjerre (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, L, har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært delvis frifindelse således at et eventuelt erstatningsansvar bortfalder eller nedsættes efter landsrettens skøn.

Indstævnte, K, har påstået dommen stadfæstet.

K har også for landsretten haft fri proces.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for landsretten fremlagt en plantegning af 2. etage i den bygning, hvor ulykken skete den 3. maj 2017, med markeringer af altanen og de to områder, hvor arbejdet med at sprøjtespartle foregik den pågældende dag.

I Arbejdstilsynets afgørelse af 11. maj 2017 om strakspåbud anføres det blandt andet:

”Følgende kunne konstateres:

Midlertidigt træ-rækværk monteret på blivende stålramme. Der kunne konstateres reglar monteret indvendigt på blivende stålramme og et stykke reglar monteret på ydersiden af stålrammen. Reglarne sammen-skruet og klemt sammen om stålrammen. Afstand fra altan og til under-liggende terrasse ca. 3 m. Afstand fra altan og til terræn ca. 7 m. Terrassen på 1. sal ragede et stykke længere ud end altanen på 2. sal.”

I en mail af 4. februar 2019 fra advokat Thomas Birch til advokatfuldmægtig Eva Høje Bisgaard anføres det blandt andet:

”Som advokat for S kan jeg oplyse, at rækværket var opsat af min klient. ...”

Forklaringer

T, K og C har afgivet supplerende forklaring.

T har forklaret, at der for L' vedkommende var tale om en underentreprise for XXX. Det var et nybyggeri til kontorer. Byggeriet blev opført i fagentrepriser, og der var nok 15 forskellige fag repræsenteret på arbejdspladsen. S stod for trapper og gelændere.

På plantegningen bilag E, ekstrakten side 79, er det med blå farve vist, hvor L' ansatte på det pågældende tidspunkt skulle spartle og slibe væggene og derefter male. Altanen er markeret med rødt på plantegningen. De skulle intet udføre på altanen. De kom op og ned ad en indvendig trappe. Der var 20-30 meter fra de blå arbejdsområder hen til altanen. Altanen var på samme plan som de blå arbejdsområder.

Velfærdsforanstaltningerne, der er nævnt i underentreprisekontrakten bilag B, gengivet i ekstrakten side 81 ff., er toiletter og skurvogn. Der var tilknyttet en skurby til byggepladsen, hvor man kunne holde pauser, og hvor der var et rygeområde.

De har løbende haft nogen ansat i praktik i virksomheden, og K var én i rækken. Han havde en snak med K, som startede om mandagen, og ulykken skete om tirsdagen. Foreholdt at praktikperioden ifølge praktikaftalen startede den 24. april 2017, og at ulykken skete onsdag den 3. maj

2017, har han forklaret, at det godt kan være, at K havde været der i halvanden uge. Han vil tro, at han har haft 50 praktikanter før K.

J, som var formand for pladsen, tog K med ud på arbejdspladsen. Han var selv dagen før ulykken på arbejdspladsen. Han kiggede forbi for at se, hvordan det gik, og om der var problemer. Det var et tilsynsbesøg. Der var den dag sat to reglar på skrå foran døren ud til altanen. Der var isat døre og vinduer. Der var en glasdør ud til altanen. Han var gået op ad hovedtrappen, som alle brugte. Han skal ikke kunne sige, om reglarne for døren også sad der på ulykkesdagen. Da han dagen før var derude, gik der folk og arbejdede på altanen. Der var ingen, der nævnte noget om altanen under hans besøg.

Rygning skal foregå udendørs på arbejdspladser og i dette tilfælde i rygeområdet ved skurvognene. J har talt med folkene om det.

Efter ulykken fik han en telefonopringning om, at der var en, som var faldet ned, idet vedkommende havde sat sig op på rækværket. Han sad i møde og kom derfor først selv ud på pladsen i forbindelse med Arbejdstilsynets tilsynsbesøg. Han talte med Arbejdstilsynet om, hvad man kunne gøre for at undgå sådan noget. Han fortalte Arbejdstilsynet, at han ikke havde haft noget at gøre med at sætte rækværket op, men han fik at vide, at det ikke kom Arbejdstilsynet ved. Han talte ikke med Klaus, efter at ulykken var sket.

Han kom ikke hver dag på arbejdspladsen. J kom der som regel hver dag. Han kan ikke sige, om J var der på ulykkesdagen.

K skulle følges med to fastansatte medarbejdere. Han havde talt med dem om, at de skulle have en praktikant. De to har før prøvet at have praktikanter, og de ved, hvordan man oplærer praktikanter. De to burde have fortalt K, at han ikke skulle gå ud på altanen. Der var spærret af til altanen, og de skulle ikke udføre arbejde derude.

De ansatte har en formiddagspause på et kvarter og en middagspause på en halv time, som de selv betaler. De har ikke lov til at holde pauser ud over det. De sprøjtespartlede og var iført masker, som man må gå med i tre timer. Det giver ikke behov for ekstra pauser eller frisk luft. De arbejder ikke tre timer i træk uden pauser.

De arbejdede i de blå områder den pågældende dag. Arbejdet der ville vare 9-10 dage. De kommende uger skulle de også arbejde andre steder på etagen og på andre etager. De blå områder var det første sted på etagen, som de tog.

K har forklaret, at hans praktikophold var startet den 24. april 2017, så han havde været beskæftiget på byggeriet i cirka halvanden

uge, da ulykken skete. Han havde ikke tidligere været i praktikforløb på byggepladser. Han havde aldrig før været på en byggeplads.

De røg nogle gange nede ved skurvognen. Han mener, der blev holdt lidt flere pauser end kun om formiddagen og til middag. Han er sikkert blevet fortalt, at man ikke måtte ryge på pladsen, men han husker det ikke.

Den pågældende dag tænkte han, at det var nemmere at gå ud på altanen for at ryge end at gå ned. Han havde set to elektrikere gå derud samme dag. Der var 10-15 meter fra det sted, hvor de stod og malede, hen til altanen. Det havde taget længere tid at gå ned for at ryge. Han kunne se hen til altanen fra det sted, hvor de arbejdede.

Der var ikke isat en dør til altanen, og der var ingen reglar, som spærrede adgangen til altanen. Han husker ikke, om der tidligere havde været opsat reglar. Der var ikke opsat skilte om adgangsforbud til altanen.

Der var enighed om, at de trængte til en pause. Han tog initiativ til pausen, fordi de havde sprøjtespartlet i lang tid. Han gik ud på altanen som nummer to eller tre. Han lænede sig op mod rækværket, og så faldt han ned. Det skete maksimalt et minut efter, at de var gået ud på altanen.

Han lænede sig mod rækværket lige imellem de to betonsøjler, der ses på billedet i bilag 2, side 92 i ekstrakten. Han syntes, at rækværket så stabilt ud. Ingen af de andre nåede at sige noget til ham. Han fik ikke at vide, at han skulle passe på, inden de gik ud på altanen. Ingen sagde stop, og de andre gik bare frivilligt med derud.

Han mener kun, at der havde været snak med T om, at han skulle holde sig til de to andre, men han husker ikke præcis, hvad der blev sagt. Han så ikke T på byggepladsen i den halvanden uge, hvor han selv var der. J så han én gang, og han talte ikke med J. C og S talte med J. Han fik ingen instruktion af J.

Han var ikke påvirket af alkohol eller stoffer den pågældende dag. Det var en periode, hvor han slet ikke tog stoffer af nogen art.

Da han trådte ud på altanen, gik han hen til rækværket og lænede sig op ad det. Han trængte til at "tage en slapper" og lige at sidde lidt ned. Han lænede sig med bagsiden af kroppen mod rækværket, så det var på en måde som at sætte sig. Han havde ikke fødderne fra jorden. Det var for at sidde og ryge en smøg. Han mener, at han nåede at sætte sig, og så skulle han til at have en cigaret. Så faldt han ned. De to andre stod lige til venstre for døråbningen. Der var kun en ramme til en dør, men ingen dør. Han mener, at der var vinduer ved siden af.

Han mener kun, at der var én vandret regel på rækværket. Han tror, at den var placeret cirka midt imellem lårhøjde og hoftehøjde.

S røg også ude på altanen, og han havde lige tændt en cigaret. Han husker ikke, hvad de talte om, inden de skulle ud på altanen. Han ved ikke, om de talte sammen ude på altanen.

C har forklaret, at de havde sprøjtespartlet i nogle timer og skulle holde en pause. De gik ud på altanen. S trådte ud og stod lidt til højre, og vidnet stod lidt til venstre. K gik frem og kiggede ud over rækværket, hvorefter han vendte sig om og satte sig på den nederste af to "pinde". Rækværket gav efter, og K faldt ned. Vidnet og S nåede ikke at sige noget, fordi det hele gik meget stærkt. Han og S stod inden for en meter fra væggen.

K gik hen og tog fat i rækværket. Han tør dog ikke sige, om K lagde hænderne på rækværket. Han mener, at K kom med et udbrud eller en konstatering af, at der var langt ned. Så fandt K cigaretter frem, vendte sig om og satte sig på den nederste "pind", som gav efter. S og han udvekslede blikke om, at det ikke skulle foregå, men inden de nåede at sige noget, faldt K ned. S havde ikke nået at tænde sin cigaret, inden det skete.

Han genkender altanen, som man ser på billedet i bilag 2, side 92 i ekstrakten. Der var to "pinde" på rækværket, ligesom det ses på terrassen nedenunder. Der er altid en knæliste og en håndliste. K satte sig på den nederste, og han havde ryggen mod den øverste.

De skulle gå et stykke fra arbejdsområdet for at komme hen til altanen. På vej ud på altanen gik de og snakkede om, at man skulle huske at passe på sig selv på en byggeplads. Der kom lidt humor i det, således som han ofte bruger. Det var mere generelt, de snakkede om det.

Der var endnu ikke sat vinduer i partiet ud til altanen. Der var et dørparti. I starten havde der været dækket til med plader, så man slet ikke kunne komme ud på altanen. Da de gik derud, var der en presenning og et dørparti. Der var en dør, som man skulle åbne for at komme ud på altanen. Der var en presenning ved siden af døren, hvor der skulle være et vinduesparti.

De holdt normalt pauser der, hvor det var nemmest at komme til. Ved deciderede pauser for eksempel til middag gik de ned til skurvognen. Småpauser i løbet af dagen holdt de i tilknytning til arbejdet. Han er ikke selv ryger, og han har derfor ikke sat sig ind i rygepolitikken.

Da K var røget ned, løb vidnet hen til kanten, men han kunne ikke se K. Han troede, at K var røget hele vejen ned, og vidnet og S løb derfor helt ned. De kunne så se K på 1. salen. Han ringede efter hjælp, og de ydede førstehjælp til K. Han og K talte ikke om, hvad der var sket. S og vidnet var meget rystede.

Der var ikke på daværende tidspunkt opsat skilte om, at man ikke måtte gå ud på altanen. Altanen var en del af byggepladsområdet, så han kan ikke se, hvorfor man ikke kunne gå derud. Han har set andre håndværkere holde pause på altanen.

Han og T havde ikke talt specifikt om, hvordan praktikanten skulle instrueres om sikkerhed.

Han tænkte ikke, at der var fare på færde, da de gik ud på altanen.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at K den 3. maj 2017 i en pause fra arbejdet med at sprøjtespartle inde i en bygning sammen med to kolleger var gået ud på en altan på 2. sal. Ulykken skete umiddelbart herefter, da han lænede sig mod et midlertidigt rækværk på altanen, således at han næsten kom til at sidde på rækværket og dermed belastede det oppefra. I overensstemmelse med Arbejdstilsynets vurdering lægges det til grund, at rækværket ikke var forsvarligt udført, idet det var monteret på en sådan måde, at der ikke var sikret mod, at rækværket kunne forskubbes i lodret retning. Rækværket gav derfor straks efter i lodret retning, så K faldt cirka 3 meter ned fra altanen til en terrasse i 1. sals højde, hvorved han kom alvorligt til skade.

Der er ikke grundlag for at tilsidesætte Ts forklaring om, at da han var på byggepladsen dagen før, ulykken skete, var der sat to reglar over kryds i døråbningen ud til altanen. Det må imidlertid efter bevisførelsen lægges til grund, at der ikke var spærret af ud til altanen, og at der ikke var skiltet med adgangsforbud til altanen den følgende dag, da ulykken skete.

L havde i henhold til en underentreprisekontrakt påtaget sig at udføre malerentreprisen, der ikke omfattede arbejder på altanen, og det var ikke L, som havde opsat det midlertidige rækværk. Der er efter bevisførelsen ikke grundlag for at fastslå, at der var så iøjnefaldende mangler ved det midlertidige rækværk, at L som led i sit tilsyn burde have konstateret dem, før ulykken skete.

Der er på denne baggrund ikke grundlag for at anse L for erstatningsansvarlig som følge af, at det midlertidige rækværk ikke var sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. L har ikke haft grund til at tro, at der var en sådan risiko forbundet med ophold på altanen, at de ansatte burde have været instrueret om slet ikke at gå derud. L kan heller ikke anses for erstatningsansvarlig som følge af, at K ikke havde modtaget nærmere instrukser om, hvorledes han skulle forholde sig under et eventuelt ophold på altanen. L findes under de foreliggende omstændigheder endvidere ikke at være erstatningsansvarlig som følge af utilstrækkeligt tilsyn med udførelsen af arbejdet.

Landsretten finder herefter ikke grundlag for at anse L for erstatningsansvarlig over for K.

Landsretten tager derfor L' påstand om frifindelse til følge.

Efter sagens udfald skal statskassen i sagsomkostninger for begge retter betale 68.146 kr. til L. 60.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms, 1.846 kr. er til udgifter til vidneførsel, og 6.300 kr. er til retsafgift. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens karakter og omfang.

THI KENDES FOR RET:

L frifindes.

I sagsomkostninger for begge retter skal statskassen inden 14 dage betale 68.146 kr. til L. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.